

Naročnina lista: Celo leto K 120—, pol leta K 60—, četrt leta K 30—. Izven Jugoslavije: Celo leto K 150—. Inserati ali oznanila se začneta po dogovoru; pri večkratnem inseriranju primeren popust. Upravištvu sprejema naročnino, inserate in reklamacije. — Telefon št. 220.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

„Straža“ izhaja v ponedeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravištvostvo je v Mariboru, Koroška cesta št. 5. — Z uredništvom se more govoriti vsak dan samo od 11. do 12. ure dopoldne. Rokopisi se ne vračajo. — Nezaprte reklam so poštnine proste. — — — Telefon št. 2.

138. številka.

Maribor, dne 2. decembra 1921.

Letnik XIII.

Dve slovenski oblasti in nemška nevarnost.

Med ljubljanskimi in mariborskimi demokrati se vrši odkrita in zakulisna borba za in proti ustanovitvi mariborske oblasti.

Naše principijelno stališče o tem vprašanju je znano: kot neizprosni zagovorniki enotne, nedeljive in avtonomne Slovenije ne zagovarjamo niti ene niti dvoje centralističnih oblasti, niti kakor pa ne moremo preiti preko tozadevnega spora med demokrati, brez posebne pozornosti skrbno prikritim tendencam, ki jih zasledujejo mariborski demokrati v svoji trdovratni zahtevi po renesansi štajerskega provincijalizma.

Pašičeva vlada v zunanji politiki izgraja prestiž naše države. Izgubili smo Reko, Baroš, Skader, Koroško. Skoro vsaka zunanjepolitična akcija naših državljanov je obsojena na neuspeh vse dotlej, dokler država ni končnoveljavno konsolidirana. Hrvatsko vprašanje, ustavna revizija, popolnoma zgrešena notranja politika Pribičevićeva, žalostno stanje državnih financ: ves ta kompleks medsebojno zvezanih notranje in zunanjepolitičnih problemov nas sili k razmišljanju. Zakaj? Ker netijo mariborski demokrati s svojo zahtevo po ustanovitvi štajerske oblasti nemška iredentistična stremiljenja. Iz kakšnih razlogov hočejo Celje prideliti ljubljanski oblasti in zakaj zahtevajo mariborski demokrati historično mejo med „Štajersko“ in „Kranjsko“?

Bojmo odkriti! Evropa stoji še pred velikimi dogodki. Kdor veruje v trajnost in solidnost mirovnih pogodb, se moti.

S svojo brezprimerno delavnostjo in ekspanzivnostjo bo Nemčija v kratkem času zopet diktirala srednji Evropi svojo voljo. Sen o Veliki Nemčiji ni utopija. Izvestni krogi v Berlinu in drugih centrih nemškega nacionizma delujejo s polno paro. Nad 100 tisoč rez. oficirjev vzgojuje nemško mladino pod laž jivo firmo telovadništva v militarističnem duhu. Misel o revanši napram Francozom in ostalim zaveznikom tli v srcih vseh zavestnih Nemcev. Bodimo odkriti in ne prikrivajmo si nemške nevarnosti. — Strah francoskega ministrskega predsednika Brianda, kateremu so cilji in nameni nemške politike znani, gotovo ni neutemeljen.

Vprašali boste: Kaj ima nemška nevarnost skupnega z upravno razdelitvijo države, ki je mednarodno pri znana? Predvsem je treba upoštevati, da je vsa naša zunanja politika orientirana v francoskem pravcu. V slučaju, da bi danes ali jutri 80 milijon-ski narod Nemcev pljunil po vseh obvezah, se dvignil in s pomočjo takrat že konsolidirane Rusije, proglasil svojo ujedinjenje in obnovitev monarhije, izgine Čehoslovaška iz evropskega zemljevida. Kdo se bo v tako odločilnih momentih tam zoperstavljal volji 4 milijonov zavednih Nemcev? Ohi so preslabi, Slovaki nezanesljivi, Madžari pa najboljši pomagači Nemcev. Avstrijo bi rabil Berlin za prehodni teren proti Balkanu . . .

Ustanovitev štajerske oblasti gre Nemcem dobro v račun. Dočim je enotna Slovenija v Ljubljani predstavljala vsaj nekaj, ne pomeni Spodnja Štajerska ničesar. Nemci bi rekli: Spodnjestajerski Slovenci so z odporom proti Ljubljani dokazali, da gravitirajo gospodarsko proti severu. Z razmejitvijo med Kranjsko in Štajersko, kakor to zahtevajo mariborski demokrati, je prejudicirano „integriteti“ bivše celokupne kronovine Štajerske.

Ekspoziranemu Mariboru ne dovolujemo posebnega položaja v državi! Gospod Rasto Pustoslemšek je imel v „Narodu“ popolnoma prav, ko je mariborskim demokratom okoli „Tabora“ namignil, da jim bo med štirimi

očmi povedal svoje pomisleke v narodno političnem oziru.

Mariborski demokrati vršijo ne-

vedoma s svojo trdovratno zahtevo po ustanovitvi mariborske oblasti — narodno izdajstvo!

Tajnosti.

Dan na dan čitamo v listih poročila o strašni korupciji in škandalih, ki gredo na škodo države ter ji ropajo milijone in milijone. Pri vsakem takem škandalu imamo kot največje izkoriševalce visoke politike in še višje „porodičarje“. Tako je prvačil pri „Omnium Serbe“ in pri škandalozni prodaji vojne odškodnine iz Nemčije Pašičev sin, med angleškimi bankirji, ki nas hočejo oškerniti in izkoristiti pri posojilu, se suče celo naš generalni konzul, razni pukovniki se boga tijo pri nakupovanju vojnega materiala itd. Lasti prinašajo doiga poročila. Napadeni se ne brani, ne toži, ne popravlja, obeta se „nekaka preiskava“, na enkrat pa vse zaspi, o starih stvarih je vse tiho in drugi dan že zahrumijo nove „afere“, novi škandali, nove golufije.

Na kak način je to mogoče? Na prav enostaven način: vsi partizani in oblastniki, ki so si pred letom dni porazdelili oblastne vloge, so si enaki in vsi zavijajo v „poslovno tajnost“ svoja dela. Kadar se špekulacije in razni pohlepi križajo, se seveda prepirajo, grizejo in blatijo med seboj, pri tem pa vendar skrbje, da pri vsaki aferi pade ob pravem času neprodni zastor „poslovne tajnosti“.

Takih tajnosti je več kot preveč tudi v finančnem ministrstvu. Pomislimo samo na proračun. Toliko in tolikokrat je že kazal strašne deficite in toliko in toliko krat je bil zopet popolnoma „ravnotežen“, menda po vzorcu starega graničarskega obersta, ki je v času bujno cvetočega avstrijskega birokratizma inšpiciral Bosno z predurjem od 5 tisoč goldinarjev ter položil zato sledeči ravnotežni račun: dobil 5 tisoč, izdal 5 tisoč, torej ne ostane nič — in je vse v redu. Da ostanejo vsi ti računi v poslovni tajnosti, zato pa še doslej niso prišli pred skupščino, kar je zlasti vladinovec iz Srbije po volji in v „računu“.

O plačevanju davkov v Srbiji je

celo g. ministru Kumanudiju že marsikaj zdrčalo z jezika, četudi se drugače trudi, da bi pokazal, kako je vse v „ravnotežju“ in v najboljšem redu. Ko je bil na potovanju, ga je zastopal minister dr. Krizman, sicer demokrat in vendar „prečanin“, ki je nehote razkril nekatere poslovne tajnosti iz finančnega ministrstva. Gospod Kumanudi je radi tega zelo hud in lahko smo prepričani, da „prečanin“ ne bo tako z lahka in z lepa prišel do finančnega ministrstva.

Tajne so tudi vse ministrske in vladne krize. Danes sporazum, jutri razdor, danes so se udali demokrati, jutri radikalni, danes rešuje situacijo Lazica Markovič, jutri sam Nikola Pašič, med tem pa zmerjajo vladni listi zdaj enega, zdaj drugega in oblastniki ostanejo na svojih mestih. De mokraski listi zmerjajo Pašiča. Sto in stokrat so že povdarjali njegovo starost, zastarelost in zmedenost v vsakem oziru, radikalni listi obirajo za to Pribičevića, ki ima pa zopet svojo telesno stražo med žurnalistiko, ki udriha na vse strani ter samo njega povzdiguje in poveljuje.

V „Beograjskem Dnevniku“, recimo je g. Pašič danes orisan kot stari turški paša, jutri je dr. Lazo Markovič „gade mali“, cela kopa najudurnejših priimkov in psovok obliva in obdaje danes tega, jutri onega, in tudi tisti ki dosledno samo enega zagovarjajo, in vse druge blatijo, se nikdar ne vprašajo: kako more naš čisti, svetli in najsvetlejši svetnik še ostati v taki družbi.

To je za nas tajno, za vladinovec pa jake enostavno, ker je njih ideologija precej različna od naše. Oblastniki so se proglasili za edine državotvorce in sedaj si pač mislijo, da v vsaki dobri hiši in družbi lahko pride do sporov in če mi vsega tega ne razumemo, jim je sicer malo čudno, benem pa zelo koristno.

Prepir po skupnem delu.

„Tabor“ in „Slov. Narod“ sta se spopadla radi razdelitve države na oblasti. Na dolgovozno klobasarijo dr. Pipuša v 269. št. „Tabora“ je g. Rasto Pustoslemšek odgovoril v „Slov. Narodu“ z uvodnikom „Štajerc redi vivus?“ G. Pustoslemšek je v svojem stvarnem članku še enkrat podčrtal svojo prvotno trditev, ki se glasi: „Ne bojimo se naglašati na vsa usta, da razkosanje Slovenije na ljubljansko in mariborsko oblast ne bo niti za to poospesilo procesa unifikacije, pač pa znova oživilo, da, naravnost kodificiralo naš kranjski in štajerski kampanilizem, ki smo ga po prevratu že vendar smatrali za premagano stališče. Z razdelitvijo Slovenije delovati za unifikacijo, pomenja torej toliko, kakor izganjati hudiča z belcebubom.“ Dr. Pipuševo „razpravo“ pa ocenjuje „Slov. Narod“ tako-le: „Tako (kakor „Tabor“, op. ur.) je pisal svoje čase nemškutarski Ortnigov „Štajerc“ in oha članka delata utis, kakor da bi bila dobesedno prepisana iz „Štajerčevega“ leksikona. Tu in tam naravnost besna mržnja na Ljubljano kot slovenski center.“ Gospodo okoli „Naroda“ je razburila zlasti trditev dr. Pipuša, „da nam avstrijske vlade v Građu in na Dunaju v gospodarskem oziru niso bile manj naklonjene, kakor bivša deželna vlada v Ljubljani.“ Odkrito moramo priznati, da tiči v tej trditvi taboritov neverjetna — zloba. G. Pustoslemšek končuje svoj članek z jedrnatimi besedami: „Prej bi nemške šmoke, ki so tako pisali, kamnjali, ako bi jih dobili v roke, danes pa ta

evangelij oznanjajo moške, ki so naše gore list. O kampanilizem, o partikularizmu! Kako si zmedel možgane ljudem da ne vidijo preko obzidja svoje lastne opekarne. („Narod“ misli tu na dr. Pipuša.) Moške, ki so bili svoje čase stebri narodnega pokreta ob Savinji in Dravi, pišejo danes kakor nekoč naši pangermanski sovragi a la Aurelius Polzer v listih „D. Wacht“, „Ostdeutsche Rundschau“, „Marburger Zeitung“, „Grazer Tagblatt“, in dokazujejo, da so Slovenci ob Dravi in Savinji docela različni od onih ob Savi in Ljubljani in da celo ne govorje istega jezika! Ali je bilo za to treba na se stoletne narodne borbe, da sedaj domači sinovi pljuvajo na plodove in uspehe tega dela? Ali so to argumenti, ki govorje za ustanovitev mariborske oblasti? Ako so, potem naj naši državni jadrno napravijo križ čez mariborsko oblast . . . Kljub temu, da ne moremo g. Pustoslemšku odreketi resne stvarnosti, taboritom pa blebejave omejenosti, se moramo polemikam med starostnim „Narodom“ in idiotkim „Taborom“ prisrčno smejati. Gospodje okoli obeh glasil so namreč pozabili na tisto staro prislovico: „Ako se dva prepirata, se tretji smeji.“ — Centralisti si sifojijo ravno v vprašanju državne razdelitve že tako v lašeh, da jih ni več mogoče pomiriti. Nam je to popolnoma prav. Sedaj že celo liberalni desničarji priznava o u-pravičenosti naših zahtev po nedeljenosti, avtonomni Sloveniji. Taboritom pa — dober tek!

Voini plen.

Pri razpadu in umiku avstro-ogrskih čet je v Srbiji in ob mejah ostalo mnogo vojnega blaga v vrednosti nekoliko milijard dinarjev. Tako so n. pr. avstrijske okupacijske oblasti v Srbiji in Črni gori zapustile veliki del tega, kar so nagrabile, rekvirirale in za mnogoštevilne posadke nakupile, kar na licu mesta in vse to je zaplenila nova državna uprava, ki je vse to blago spravila pod upravo takozvane „Direkcije Plena“, češ, da se bo vnovčilo v državno korist.

Dobra tri leta, so minula od tega časa. Zaplenjene stvari so se raznosile, prodajale, od denarja, ki se je izkupil, je živela cela armada raznovrstnih uradnikov te „Direkcije“, a odslej se niso ne vlada ne minister financ polagali kakih računov o tem velikem državnem dohodku. Napisala bi se lahko cela knjiga o zlorabi tega plena, o brezskrajni korupciji raznih organov te direkcije, o prodajanju pod roko in na slepo in pa o tem, da siromašni narod od tega plena ni imel nobenih koristi in da so se z njim bogatili samo veljaki meščanskih in vojaških krogov. Kratko rečeno, Avstrija je rekvirirala narodu vse, kar je bilo le količak vredno, živino, volno, seno, preproge, starodavno orožje, — in državna uprava ali ta direkcija, mesto da bi vse te stvari vrnila narodu, jih daje za smešno nizke cene ali pa zastonj — bogatino.

Danes, ko so naše finance v bankrotstvu, ko jih vlada zdravi s tem, da tiska neprestano nove bankovce, bi bilo res vredno in potrebno, zahtevati račune o gospodarstvu v „Direkciji Plena“ ter ugotoviti, koliko škode je pri tem razsipanju imela država in kdo je za njo odgovoren. Bilo bi res potrebno, da se finančni minister izjavi enkrat v tej zadevi, ker pade drugače na njega in na celo vlado skrivda tega razsipanja in velikega oškodovanja države.

Politični pregled.

KRALJEVINA SHS.

V demokratskem klubu so se zedinili na sledeče ministrske kandidate: Svetozarja Pribičevića, L. Davidoviča, Kosto Kumanudija, Gregor Jerjava, Ivo Krstelja in Z. Rafajloviča. Portfelje si bodo omenjeni kandidati „sporazumno“ razdelili. — Minister Pucelj je v seji kluba SKS stavlil svoj ministrski portfelj na razpoloženje. Klub mu je izrekel zaupnico in nato se je vršila razprava o programu dela koalicijske vlade, ki je trajala nad dve uri.

ITALIJA.

V Italiji so se vršile razne manifestacije in demonstracije, naperejene proti Franciji. Kakor javljajo iz Rima, je francoski poslanik Barriere pri italijanski vladi energično protestiral proti izpadom italijanskega občinstva.

NEMCIJA.

Kakor posnemamo iz berlinskih poročil, ni Hugon Stinnes v zunanem odseku parlamenta prav nič poročal o svojem londonskem potovanju. Omejil se je zgolj na izjavo, da je potoval v privatnih zadevah v London.

POLJSKA.

Dne 27. p. m. je dospel poljski ministrski predsednik Ponikowsky v Poznanj, kjer je v obširnem govoru obrazložil razvoj poljske konsolidacije. Govoril je o unifikaciji uprave, zakonodaje, gospodarskega življenja. — Nemškim manjšinam je zasigural ustavne svobode.

UKRAJINA.

Ukrajinski odpravitelj poslov v Berlinu, dr. Smal pl. Stocky, je po

nalogu ukrajinske vlade izročil zunanjemu uradu in vsem v Berlinu akreditiranim diplomatom spomenico, v kateri opozarja Ukrajina na usodepolno zasedbo Ukrajine, Georgije in Armenije po sovjetskih četah. Spomenica vsebuje sledečo kategorično zahtevo: 1. Izpraznitev Ukrajine, Georgije in Armenije. 2. Povrnitev tvorniških naprav, strojnega, transportnega ter gospodarskega gradiva. 3. Zveza narodov naj Ukrajino, Georgijo in Armenijo nemudoma sprejme v svoje okrilje.

Ministrske krize.

V dobi teh večnih kriz in sporov radi ministrskih portfeljev se tudi po beograjskih listih slišijo vsakovrstni glasovi. Tako kliče „B. Dnevnik“ po tudi docela nekulturni in neodgovorni vojaški akciji proti vsem, ki so za revizijo ali spremembo ustave. Njemu odgovarja „Tribuna“, ki govori najprej o „besni hajdučiji v Crni gori in južni Srbiji, o korupciji o oboroženi in neoboroženi anarhiji, o razuzdanem in opojujem uradništvu Pribečevičeve policije, ki smatra te kraje za kolonijo poldivjakov“ ter pravi nazadnje: „Vojaštvo je sredstvo za obrambo domovine in se nikdar ne sme uporabljati proti lastnim državljanom. Tu so očetje in sinovi, če so eni proti drugim, kje je potem domovina?“

Ministra dr. Kukovca zgubimo. Pašić in demokrati general Davidovič sta se že razgovarjala, kdo naj na domesti dr. Kukovca v socialno političnem ministertvu. G. Kukovcu pač gotovo ne bodo usilili njegovi vladni bratje ostavke radi njegovih zaslug in zmožnosti na polju socialne politike, ampak radi njegovih ničevih papirnatih uredb ter naredb, s katerimi je že do neprebavljivosti nakrmil invalide, vojne sirote in vdove ter hišne posestnike.

Ministri se kujajo. Med kujave ministre je zašel tudi slabostojni minister Pucelj, ki je položil svoj portfelj na mizo SKS kluba v beograjskem parlamentu. Samostojni so gledali ta Puceljev razstavljeni portfelj in razmišljali, koga bi postavili na Puceljevo mesto. Kot ministrska kandidata iz vrst samostojnih sta silila v ospredje Urek in Drogenik. Tej kandidaturi so se uprli kranjski samostojneži, da obdržijo samostojnega ministra in Kranjske na vladnem stoleu, so izrekli g. Pucelju svoje zaupanje. Komaj je g. Pucelj slišal zaupnico, je zagrabil zopet svoj poljedeljski portfelj — Urek in Drogenik pa sta uživala nasladnost ministrskega kandidata le nekaj trenutkov.

Pašićevo ulogo v sedanjih vladah označuje g. St. Protič tako-le: „Pašić iskreno želi ohraniti koalicijo med radikali in demokrati, ker to zahteva njegova, ozir. od njega svoj čas sprejeta politika. To politiko vodi on kljub vsem zaprekam, s katerimi se ima boriti. Za to svojo politiko je žrtvoval ne samo stara osebna prijateljstva, ampak tudi svoje dobro ime in svojo nekdanjo veliko politično avtoriteto. Opozicija v radikalni stranki je vedno močnejša in zanj velika ovira pri tej politiki in za njeno rešitev. Ta ovira je še zanj toliko hujša, ker je ni predvidel ali vsaj ne v zadostni meri.“ Z drugimi besedami: Pašić je mislil, da je vsemogočen v „partiji“ in v državi in danes, ko so ovire in zapreke na vseh koncih in krajih, se še tudi ni dovolj iztrežnil. Najbrž se tudi ne bo.

Beleške.

Spomenik. V „Epohi“ št. 912 čitamo sledečo beleško: „Vedno mi je bilo simpatično, če se mi kot mali orientalski narod ravnamo po velikih zapadnih narodnih. Radi tega iz vsega srca pozdravljam namero radikalnega kluba, da svojemu voditelju še v življenju postavi spomenik. Poiskal sem umetnika, da proučiva skico takega spomenika. Umetnik je res genijalno zasnoval to stvar. — Predsednik ministrstva sedi za mizo, na kateri je razgrnjena karta Albanije. Čelo mu je mračno, nagubano. Iz njega sedi Lloyd George, ki niti malo ne skriva svojega ironičnega posmeha. — V basreliefu je Pašićev sin Rade, ki z mitraljezo za pasom in z bičem v roki goni celo čredo volov. — „A napis?“ vprašam umetnika. — „Njega sem si izposodil od g. Lazara.“

Markoviča: „Brez morale ni ne pravega, ne trajnega uspeha v politiki!“

G. Protič je zapisal te dni sledeče: „Znano je, da je naš parlament razbit, da mu manjka čez 100 poslancev, več kot polovico od njih je izgnal parlament sam na inicijativo vlade, drugi del poslancev pa sam bo kotira, Zastoni je vtikati glavo v pesek in odvracati pogled od teh abnormalnosti. Tak parlament je bolan, brez dovoljne in prave avtoritete in sedaj ne pomaga prav nič, valiti krivdo na one, ki vanj ne prihajajo! Oni bodo znali za to odgovarjati, drugi in večji del odgovornosti, ki datira od ustavne ga dela, pa nosi vlada s strankami, na katere se naslanja. Za rešitev iz te situacije naj le vlada sama da inicijativo.“

Vrhunec v neodkritosti svoje politike dosegajo nekateri beograjski listi in celo Pressburo v svojih poročilih glede albanskih katoličanov. Dan na dan čitamo poročila, kako vodja Miriditov protestira proti vladi v Tirani, in pripombe, da bi bilo na vsak način potrebno in kulturno, da se Miriditom da avtonomija. Naši najnujši centralisti, ki celo z vojaško silo grozijo lastnim državljanom, ki si želijo avtonomije vsled kulturnih, socialnih in plemenskih tradicij, imajo naenkrat toliko srca in smisla za miriditsko avtonomijo. Doma se dela pravoslavna politika, po nekaterih krajih se naravnost in sistematično preganjajo katoličani in ravno to, kar se doma postavlja na tretji razred državljanstva, naj bi služilo v Albaniji za pretevo novih imperijalističnih nakan.

Pogromov proti delavstvu ne bo konec, dokler ostane ta režim. Neprestano „razkritja“ o komunističnih zarotah služijo v povod, da se delavstvo oškoduje in preganja na vseh koncih in krajih. Policaji in činovniki si služijo pohvale in povišanja v tem, da razkrivajo in izsledujejo razne zarotnike in če se na koncu tudi vse skupaj izkaže kot kaka „pomota“ in če še toliko nedolžnih ljudi trpi, velekapitalist, delavska pijavka, pa brez vsakega obzira in socialnega ali celo človeškega čuta izkoriščajo svoje delavstvo, češ, saj so komunisti, zarotniki, dobrovedoč, da bodo za svoje oduševstvo želi še pohvalo — kot patrijoti! — Proces radi vidovdanskega atentata najbrž ne obeta to, kar bi gotovi krogi radi imeli, zato se pa zavlačuje na vse mogoče načine. Nekaj časa samovoljno, potem zopet vsled novih vezi, radi „primerne dvorane“, zdaj je treba obtožnico dopolniti z novimi „momenti“, sedaj zopet obtožence deliti na dve skupini. Ko smo čitali, da je vse to že precej urejeno in ko se je že za prav gotovo obetel začetek procesa, so pa naenkrat prišla nova razkritja in zaprli so na novo tri komunistične poslance: Trišo Kaceleroviča, advokata in obenem tudi branitelja v tem procesu, Novakoviča in Popiča, češ, da so potom poslanih knjig obveščali zaprte komuniste o politični situaciji. Po dosedanjih metodah se ne smemo čuditi, če bo vse to jutri ali pozneje vzrok novega zavlačevanja tega procesa in novih samovoljnih nakan proti delavstvu.

Cievarič in — drenov bat. Policajdemokratski žurnalistični divjak Krsta Cievarič je izumil novo sredstvo za ozdravljenje naših političnih razmer — drenovo gorjajo. V „Beogradskem Dnevniku“ z dne 17. p. m. je napisal sledeče: „Če bi Stojana Protiča prebatnili za škodo, ki jo je napravil s tem, da je Laginjo in Drin koviča dvignil na min. fotelj, ali mislite, da bi danes hlabril in ščeval separatiste k protidržavnemu rovarstvu? In če bi danes tako postopali tudi proti Radiću, Laginji, Drinkoviću, Korošcu itd., ali mislite, da bi bili danes tako drzni v svoji protidržavni kampanji. In ako bi danes tako postopali proti vsem politikom, odgovornim državljanom in drž. uradnikom... Nekaj pa g. Cievarič le pozablja. Vsaka gorjaja ima namreč dva konca. On tudi pozablja, da bi novinarsko združenje resno moralo razpravljati o divjaškem načinu njegovega pisanja, ki uničuje dostojanstvo tiska.“

Sedaj pa bomo preskrbljeni. Iz Beograda oznanjajo po kraljevini, da je naročenih za nas iz Nemčije 2.000 lokomotiv in 7.000 vagonov, katere bomo dobili od februarja do junija prih. leta.

Dnevne novice.

»Straža« stane za leto 1922: celoletno 35 din. ali 140 K, polletno 18 din. ali 72 K, četrtletno 9 din. ali 36 K in mesečno 3 din. ali 12 K. Za vse kraje izven Jugoslavije zaradi poštne mesečno 2-50 din. ali 10 K več, torej celoletno 65 din. ali 260 K, polletno 33 din. ali 132 K, četrtletno 17 din. ali 68 K. Naročnina se plačuje naprej. — Upravištvo.

Sami se bodo zgrizli med seboj. Pred ustavnim razcepjenjem Slovenije na dve oblasti niso mogli naši demokratje dovolj prehladiti svojega narčta o ljubljanski ter mariborski oblasti. No, ustava je sprejeta in sedaj hočejo razkosati tudi Slovenijo na dve oblasti in pri tej priliki bo nastal prepri med ljubljansko JDS gospodo in štajersko Kr. namestnik Hribar bi rad kar največ odtrgal od Slov. Stajerske in spojil z ljubljansko oblastjo. „Tabor“ poroča, da je g. namestnik poslal v Beograd celo že načrt o razmejitvi med obema oblastima in je po tem načrtu pobasal pod svoje kraljevsko namestništvo tudi Celje, Mariborski demokrati bodo sedaj najostreje protestirali proti odcepitvi Celja, ki je vendar preveč lepo štajersko, da bi ga privoščili Ljubljančanom. Iz celoga prepira radi razmejitve mariborske in ljubljanske oblasti že odseva blamaža, katero sta si skuhalo Zerkjav in Kukovec z udeležitvijo programa slov. demokratov, ki hočejo razkosati Slovenijo — ustvariti s časom nepremostljiv prepri med Kranjci in Stajerci. Tak je JDS boj za narodno needinstvo!

Minister na razpoloženju dr. Kramer pri kralju. „Jutro“ javlja, da je bil pri kralju v avdijenci minister na razp. g. dr. Kramer, ki je informiral kralja o razmerah v Sloveniji. Ta informacija gotovo odgovarja resnicoljubnosti, kakor jo raznaša g. minister Kramer po „Jutru“!

SLS v Ptuj. Po vseh mestih in trgih razen Ptuja obstajajo že delj časa dobro uspevajoče krajevne organizacije SLS. Edini Ptuj še do danes ni ustvaril podlage za organizacijo pristave naše stranke. V sredo, 30. novembra zvečer se je zbralo lepo število zaupnikov SLS, kateri so položili temelj za krajevno organizacijo. O programu SLS in njenih ciljih ter načrtih je govoril tajnik Franjo Zebot iz Maribora. Ob koncu se je izvolil krajevni odbor SLS za mesto Ptuj in ožje okolice, kateri bo v kratkem sklical večje zborovanje za somišljenike in prijatelje SLS.

Dobro deluje okrajna Zupanska zveza v Ormožu. Dne 30. novembra je okrajni odbor Zupanske zveze v Ormožu sklical sejo županov, katere je bila zelo dobro obiskana. Prišlo je tudi večje število občinskih svetovalcev in odbornikov. Sejo je spretno vodil načelnik okrajne Zupanske zveze g. Martin Ivanuša. Govoril je o važnih tekočih zadevah, ki se posebno tičejo županov in občin, član osrednjega odbora Zupanske zveze g. Franjo Zebot. Debate so se udeležili skoraj vsi navzoči. Napravili so se dalekosežni in pomembni sklepi. Odbor Zupanske zveze bo vsak mesec redno zboroval v Ormožu. Zupani in občinski odborniki, ki še niso organizirani v Zup. zvezi, se naj prijavijo g. načelniku: Martin Ivanuša, župan v Frankovcih, p. Ormož. Clanarina znaša 8 K za leto 1922.

Ptujski davčni urad pospešuje na se prosvetno delo. Znano je, da se razne finančne odredbe menjavajo kakor mesec na nebu. In za to bi morala vedeti naša izobraževalna društva in da bi vedela, morala bi biti naročena na „Uradni list.“ Seveda, birokrat pri ptujskem davčnem uradu ne pove, kako naj prirede društva svoje predstave, on citira le svoje paragrafe. Na Vurbergu je izobraževalno društvo priredilo predstavo. Naznanilo je to predstavo okrajnemu glavarstvu in preskrbelo si vstopnice pri davčnem uradu. A na predstavo je prišlo 38 oseb več kot je bilo vstopnic žigosanih. Pomladi smo priredili predstavo, in ker je zmanjkalo žigosanih vstopnic, smo izdali nežigosane ter smo takso naknadno plačali. Zdal smo ravnotako naredili, a ptujski davčni urad je izrekel strogo kazen in sicer tako-le: Na društveni prireditvi dne 20. t. m.

v Vurbergu ste po lastnem priznanju prodali 38 netaksiranih vstopnic v vrednosti 152 K. Ker je to po obstoječih predpisih nedopustno, se Vas v smislu člena 47 točke 61 pravilnika o taksah in pristojbinah (Uradni list, št. 104, ex 1921) kaznuje z zneskom 80 K. Plačati Vam je tudi takso za razsodbo po tar. točki 229 zak. o državnih trošarinah, taksah in pristojbinah (Uradni list, 100-21) v znesku 20 K. In redno takso za prodane netaksirane vstopnice v znesku 31.40 K, torej skupaj 131.40 K. Morebitno pritožbo proti tej razsodbi je vložiti tekom treh po vročitvi iste na delegacijo ministrstva financ v Ljubljani potom davčnega urada v Ptuj. Pritožbe je kolekovati s kolkom 24 K. Tako skrbi za kulturo ptujski davčni urad! Če bode šlo tako naprej, bomo kmalu kje krog Piškone. Nežigosane vstopnice se zdaj torej ne smejo več izdajati, pač pa se morajo vsi udeležniki, ki več ne dobiro vstopnic, zapisati na polo papirja in isto polo poslati finančni kontroli, ki odmeri naknadno takso. To je zdaj postavno. Kako pa bo čez pol leta, bomo že videli, če bomo priredili kakšno predstavo. Ptujski paragrafariji ču, e, o.

Vsem odsekom mariborskega okrožja. Prosimo, da odsekovi tajniki čimprej odgovorijo na zadnjo okrožnico! Okrožni tajnik.

Tečaj v Svečini. Ker 15. decembra radi tehničnih ovir podueni tečaj za župane, zaupnike in sploh somišljenike in somišljenice naše stranke ni mogoče, se preloži tečaj na torek 20. decembra. Prosimo zaupnike iz Svečine, Sv. Jurja, Spodnje in Gor. Sv. Kungote in St. Ilja, da razglasijo tečaj tako po vseh občinah. Govorniki pridejo iz Maribora. Začetek ob pol 9. uri dopoldne.

Na naslov slavnega občinskega urada pri Sv. Juriju ob Seavnici. — Tajnik, desna roka našega za prospeh jurjevske občine osveloga župana, ve veliko pisati o pomanjkanju patrijotizma pri županih Kmetске zveze in veliko vidi pri nasprotnikih. Preč svojim pragom pa slabo pometi. Triletnico osvobođenja in ujedinenja smo že slavili, on seveda še prav posebno, pa se še zmiraj na Blagušu bližje na vaški tabli nemški napis: Wlagusch, Gemeinde St. Georgen itd. — Naj mladi petelinček pogleda, ako ne verjame. V svoji sveti navdušenosti bo storil to gotovo takoj, ko izve za to sramoto ter bo nemudoma vsaj malo prestrihal nemški napis.

Tatje so se vjeli. Na meji med negovsko in benediško župnijo so bili ljudje v vednih skrbih radi drznih tatvin. Najraje so se spravili azmoviči nad zrnje. Okoli 30 drevenk so v kratkem času pokradli v bližini okolič. Nazadnje pa so se rokavljaji sami izdali. Eden izmed njih je imel strgano vrečo, iz katere je počasi padalo zrnje, ko je nesel vrečo na varno. Drugo jutro so samo orožniki sledili sledi ter res dospeli v skladišče, kjer so našli celo goro praznih vreč, ki so služile tatovom pri kraji. Prijeli so posestnika shrambe, ki je vse priznal. Pet fantov in eden oženjen je bilo odgnanih na varno. Ljudstvo si je oddahnilo.

Ali ste jih videli? Uklenjene so gnali orožniki dne 27. p. m. pred poznno službo božjo po Sv. Juriju ob Sč. Nosili so s seboj ukradene stvari — eden purmana, drugi kure, tretji kose mastnega prašča. Se 21 let nima nobeden, pa se že tako proslavljajo — enemu je visela harmonika čez ramo, da jim bo lahko kako okroglo zaigral v kajhi. Naj se le gostijo in mastijo pri kruhu in vodi! Pri komandantu so jih zasačili orožniki ravno, ko so pekli prolinka in skubli purmana, kure so že bile pečene. Polno kurjih glav je ležalo naokoli. Vsa čast in zahvala orožnikom, da so izsledili to jamo razbojnikov! Le tako naprej!

Zrnje jim diši. Menda ja ne financo. Topot ne njim, ampak uzmovičem. V Lukavcih so doma ti rokavljaji. In kunštni so bili. Kleti kmetje zapirajo ponoči. Včasih pa puščajo še ključ čez dan v vratih. To je eden izmed rokavharjev opazil pri sosedu, je ključ izmaknil ter si dal po njem narediti novega. Gospodarju je ključ nato spet nastavil v bližini kleti, da ga je lahko hitro našel. Zdal so tatje lahko neovirano praznilni polagoma celo klet. Gospodar je nazadnje vendar opazil, da se njegove kašče prehitro

prazni in je javil stvar orožnikom. Ti so prišli kmalu na sled tatovom. Bili so mladi fantje, ki bi radi dobro jedli in pili na račun drugih. A med njimi se je na splošno začudenje nahajal tudi kmeti sin iz ugledne hiše. Kam spravi človeka slaba družba!

Koliko stane povprečno državno blagajno vsak vojak? Na to vprašanje je dal odgovor demokratični finančni minister Kumanudi, ki je taksiral na seji demokratskega kluba stroške za vsakega vojaka na 10.000 dinarjev. Priporočil je tudi g. minister pri tej priliki, da bo treba našo vojsko znižati, da si tako prihranimo velikanske izdatke za vojaštvo.

Kako daleč smo z atentatorskim procesom na kralja Aleksandra? O kakem početku procesa na atentatorje in sokrvice še ni ne sluha ne duha, ampak preiskovalni sodnik je še le po razdelil obdolžence na dve skupini: one, ki so grešili proti javnemu miru ter redu in na one, ki so v neposredni zvezi z atentatom. Tej razdelitvi obdolžencev še bo sledila kaka druga in tretja, na sodno obravnavo pa bomo čakali . . .

Smrt vsled — pomote. Listi so pred dnevi prinesli kratko in suho vest, da je dijak Veljkovič, katerega so pomotoma prijeli mesto atentatorja Marinkoviča v Atenah in pripeljali v našo državo umrl isti mah, ko se je ta pomota spoznala in ko so ga izpustili iz zaporu. — To je vse in nikomur se ne zdi vredno, da pojasni kako in kaj. Može je bil po pomoti nedolžen prijet, prigan in zaprt in ko se ga izpustiti — je mrtev! Kako to? Od samega veselja, da je konec pomote menda ni umrl, ali je bil že težko bolan v zaporu ves čas te pomote, ali so ga pa grški in naši policaji spravili pomotoma na drugi svet. — Človeško življenje bi moralo imeti še vendar toliko vrednosti, da se take stvari objasnijo, da se ve, zakaj je umrl človek, ki je trpel vsled pomote. — Tako so prijeli v prvih atentatorskih zasledovanjih v Ljubljani nekega Miloša Zlatarja, gnali so ga v Beograd in listi so že pisali, da je vse priznal, čez deset dni pa čujemo, da je pomota, da je nedolžen in se izpuščen iz zaporu. Sedaj je vprašanje, kako je mogoče, poprej vse priznati, oziroma, kako je napravila policija, da je vse priznal, ko je vendar nedolžen? Vidite, to je tajnost policije, ki je že večkrat tako uredila, da so ljudje vse priznali četudi se je pozneje izkazala velika pomota. Kako to? Kaj dela policija z ljudmi? To je treba v interesu države in kulture razjasniti!

Boj za apanažo ekscesarju Karlu. Čehoslovaški vladi je posebno pri srcu Karlova apanaža, katere izplačevanju se branijo Čehoslovaki na vso moč. Čehoslovaška vlada je sklenila, da se bo uprla z vso energijo, da ne bo plačeval češki narod niti belica za vzdrževanje monarha, proti kateremu se je boril narod s svojo krvjo in življenjem. V tem smislu je poslala čehoslovaška vlada tudi posebno noto vrhovnemu svetu, kjer opozarja antantno gospoda na dejstvo, da Karl sploh ne potrebuje nikake posebne a-

panaže, ker je sam dovolj bogat. Ob priliki bivanja v Svici, je imel Karl pri rokah polno zlata, a na Madžarskem ima toliko posesti, da zamore od teh dohodkov celotna njegova obitelj živeti kraljevsko. Karlov tretji sin je lastnik imetja Teste, a Cita je članica hiše Bourbon-Parma, ki je v celi Evropi na glasu kot zelo bogata.

Gospodarska zadruga v Ormožu naznanja, da se dobi pri njej žepni koledarčki Kmetke zveze. Cena komadu 18 K. Pole za nabiranje novih naročnikov „Slov. Gospodarja“ in „Straže“ so tudi na razpolago v pisarni Gospodarske zadruge.

Vrednost denarja. Ameriški dolar stane 280—285 naših kron. Za 100 avstrijskih kron je plačati 3.50—3.75, za 100 čehoslovaških kron 310—315, za 100 nemških mark 135—142 in za 100 laških lir 1175—1180 anših kron. En francoski frank stane 19.75—20 jugoslovanskih kron. V Curihu notira naš dinar 185. Od zadnjega poročila je vrednost našega denarja poskočila za 15 točk.

Lep dar. C. g. dekan Josip Dekorji je podaril namesto venca na grob preč. g. opatu Ogradiju 50 dinarjev za sklad SLS. Posnemanja vredno!

Iz Maribora.

60 letnica. P. č. g. prof. dr. Ant. Medved je obhajal včeraj v krogu svojih ožjih prijateljev 60 letn. Vrlemu rodoljubu in narodnjaku, naše častitke!

Shod SLS za mesec december se vrši prihodnji ponedeljek, 12. decembra v dvorani JSZ v Splavarski ulici (blizu Cirilove tiskarne). Somišljeniki in somišljenice, pridite! Začetek točno ob 8. uri.

Dodatek k burni seji obč. sveta dne 29. nov. Ljudski kuhinji se dovoli 50.000 K podpore. Za prihodnje leto se dene v proračun v ta dobroteljni namen 240.000 K. Prošnja šolskega vodstva v Krčevini glede odpisa stroškov za priklopitev vodovoda se odloži. Organizacija postreškov „Union“ prosi, da bi smela plakirati tudi na električnih hišicah (transformatorjih). Finančni odsek je zato, da se jim dovoli proti plačilu 120 K letno od ene celice. Del občinskih svetnikov je pa proti temu, oziroma predlaga višjo svoto. Na predlog mestnega svetovalca Zebota se dovoli postreškom, ki so ubogi a pridni ljudje, plakiranje na hišicah za 120 K letno. Sprejet je bil tudi predlog m. sv. Slanoveca, da morajo postreški brezplačno plakirati po teh hišicah za mestno občino. Stanice za ubogo dečo se dene v proračun za leto 1922 60—100.000 K. Dijaški kuhinji se nakloni podpora za zadnje mesece leta 1921 5000 K. V 1. 1922 se bo dalo vsak četrtileta 5000 K. Prošnja šahovskega kluba za podporo se odkloni. Nato so bile v razpravi domovinske in druge pravne zadeve. (Referent m. sv. dr. Leskovar.) Stavbeni odsek (poročevalec podžupan Roglič) priporoča prodajo parcele št. 131 v Melju ob brodu. Tam želi češka industrijska družba „Unio“ staviti kemično tovarno. Odsek priporoča pro-

dajo za 30 K kv. meter. Zebot se oglasi k besedi in pravi: Občinski svet po mojem mnenju vse preveč prodaja moštne nepremičnine. Prodajate karsane, prodajate zemljišče za zemljiščem. Nazadnje pa ne bo imela, mestna občina ne denarja in ne zemljišč. Priporočam večjo rezerviranost pri takih prodajah in višje cene. Nisem proti novim industrijam, ampak, če že hočete prodati, pa predlagam višjo ceno 50 K. Dr. Sernee je proti Zebotovu naziranjju ravno tako tudi nekateri člani kluba socialdemokratske stranke. — Pri glasovanju je bila prodaja parcele št. 131 sprejeta z dodatnim Zebotovim predlogom, da se cena zviša na 50 K in dr. Leskovar-dr. Sernečevim pristavkom, da če družba „Unio“ tekom treh let ne zgradi tovarne, pripade ta parcela zopet mestni občini. — Načelnik kulturnega odseka dr. Verstovšek je nato referiral o nekaterih predlogih njegovega odseka. — Nato bi bil prišel na vrsto referent personalnega in disciplinarnega odseka m. sv. Slanovec. Ker je bila ura že čez pol dvanajstih ponoči in ker se važne personalne zadeve ne dajo kar tako brez vsakega posvetovanja rešiti, je bila večina občinskega sveta za to, da se seja konča in se važne zadeve personalnega odseka denejo kot prva točka na dnevnem red prihodnje seje, ki bo baže 9. decembra. Seja je bila nesklepčna in g. župan jo je zaključil.

Kakor se govori, ima mariborski advokat in opekarinar g. dr. Radoslav Pipuš v prilog svojega konfuznega članka o mariborski oblasti in v odgovor na vse, kar piše g. Pustoslavšek v „Narodu“, pripravljeno velikansko rodoljubno potezo: dati hoče brez plačno vso opeko iz svoje opekarnice za zgradbo oblastnega templja v Mariboru na razpolago, oziroma, da ves svoj obrat za leto in pol vdini v to svrhu. — Tako je prav! Če ne more dograditi ti mariborske oblasti s peresom, jo bo pa z opeko!

Mestni svet ima v soboto, 3. dec. zvečer ob 6. uri redno redno sejo.

Stanov. komisija (plenium) ima danes petek, 2. decembra zvečer ob 6. uri redno posvetovanje.

Miklavžev večer mariborskega Orla. Po sklepu fantovskega sestanka dne 1. decembra bo Miklavžev večer mariborskega Orla v dvorani Jugoslovanske strokovne zveze, Splav ulica 4, v ponedeljek, dne 5. decembra ob 6. uri zvečer. Vse drugo ostane.

Častniški zbor 45. pešpolka priredi v soboto, dne 3. t. m., ob 20. uri družabni sestanek v prostorih „Graj-ske kleti“. Na sestanek so vabljeni rezervni častniki, ki so se udeležili večb pri 45 pp. v Osijeku.

Protestni shod hišnih posestnikov mariborskih se vsled nameravanega podaljšanja obstoječe stanovanjske narredbe na nadaljna tri leta, oziroma na šest let vrši v nedeljo, dne 4. decembra 1921 ob 9. uri predpoldne v Gambinovi dvorani v Mariboru.

Glasbena Matica v Mariboru razpočila vsem denarnim zavodom in drugim zasebnikom prošnje za denarno podporo, katere je zelo potrebna,

da more vzdrževati 12 učnih moči in nabaviti različne glasbene predmete za 230 gojencev, ter prikriti druge ogromne stroške, kot razsvetljavo, kurjavo itd. Ta velevažni kulturni zavod se obrača do vseh rodoljubov s prošnjo, da mu z izdatnimi denarnimi prispevki priskočijo na pomoč ter tako zagotovijo nadaljni obstoj tega prepotrebneega kulturnega zavoda našega obmejnega Maribora.

Čokorilovstvo. Carinski posredovalec Jovan Djukić na Aleksandrovi cesti je razobesil včeraj srbsko zastavo s sledečim napisom: »Живео српски предводник! Живели савезници!« (Živel srbski prvoboritelj! Živeli zavezniki!) Morda ne misli ta gospod, da smo kje v Vojvodini?

»Glasbena Matica.« III. koncert društvenega orkestra. Kakor zvemo iz naše »Glasbene Matice«, se vrši III. koncert društvenega orkestra pod vodstvom neumornega g. ravn. Topiča s sodelovanjem koncertne pevke gđe. Mare Radove dne 7. decembra 1921, t. j. sredo pred Marijinim praznikom, ob 20. uri v Götzovi dvorani. Kot pri prvih dveh koncertih so tudi letos na sporedu sami biseri orkestralne literature, katerih popolna krasota nudi tudi neglasbenikom največjega vžitka. Vspored je sledeči: 1. Smetana: Predigra k operi »Libuša«. 2. Rimsky-Korsakov: Capricio Espagnol: Variazioni in Alborada. 3. Grieg: Lirčna suita opus 54; I. Pastirček, II. Norveški seljaški ples, III. Nocturno in IV. Pohod palčkov. 4. Thomas Ambrois: Uvertura k operi »Mignon«. 5. a) Dvoršak: Aria iz opere »Rusalka«, b) Smetana: Aria iz opere »Prodana nevesta« (Poje gđe. Radova). 6. Dvoršak: Legende št.: I. in IV. 7. Goldmark: Sakuntala. Med 4. in 5. točko pavza. Med proizvajanjem posameznih točk ostanejo vrata zaprta. Nepozabljivi vtis, katerega sta pustila v nas predlanski in lanski orkestralni koncert, bode privabil tudi k letošnjemu koncertu vse one, ki se radi otresejo vsakdanjih skrbi in misli in navžijejo dobre glasbe. O podrobnosti bomo pravočasno poročali.

Razgled po svetu.

Landru obsojen — na smrt! V Parizu so dne 30. p. m. obsodili Landruja, znanega morileca 11 žen, po dolgotrajnem procesu na smrt. Občinstvo je nestrpno pričakovalo pravdorek sodišča. Nepregledne množice ljudi so stale pred sodnim poslopjem. Uredništva pariških listov so oblegali tisočeri in tisočeri radovedneži. Posvetovanje sodnikov je trajalo nenavadno dolgo. Vest o smrtni obsodbi je napravila med občinstvom dober vtis. Landruju je dokazano, da je umoril vseh 11 svojih žaročenk.

Življenje v Petrogradu. Iz Stockholma poročajo: Svedski potniki, ki so se vrnili iz Petrograda, pravijo, da postaja življenje v tem mestu že bolj znosljivo, kakor je bilo pred nekaj meseci. Če si bo Petrograd zasigural za to zimo dovolj hrane in kurjave, lažko cela Rusija z ozirom na nove metode sovjetov gleda boljši bodočnosti nasproti.

Četli da bedi, tako čuden in nemogoč se mi je zdel njegov položaj. — P. nosa je bilo dovolj v njegovem značaju, toda ni sledu o ničemurnosti, in kakor mnoge druge slične mehke in neizkušene duše se je tudi on bal žaliti žensko ranljivost.

Premagal se je, se siloma pomiril in prevzel odgovornost za naročilo z neverjetno priprostostjo in hladnokrvnostjo. Kip Merkurjev v marmornatem portiku ni bil hladnejši in nedostopnejši ko on.

Valerije se je lofevala zmedenosti. Po vsej ceni ga je morala še držati, ker čutila je, če odide, ga nikdar več ne bo nazaj. — Pa kako, s čim ga zadržati —?

Skušala ga je zaplesti v nov pogovor, — toda izbrala si je najnesrečnejši predmet.

»Se enkrat sem te pozneje vide-la«, je začela, »pa to je bilo v zmedbi in zmešnjavi gneče. Ni bila moja kriv-da, da so izidini svečeniki tako odurno žalili ubogo deklo, ki si ga ti rešil. Sama bi ti bila rada pomagala, če bi bilo treba. Toda odnesel si jo, kakor jastreb golobico. — Kaj se je zgodilo s tistim dekletom —?«

(Dalje prihodnjič.)

Gladiatorji.

Erva knjiga. — Eros.

(43. nadaljevanje.)

»Važno tajnost moram nekomu sporočiti. Tajnost, ki jo smeš samo ti vedeti. — Cast, poštenje in dobro ime plemenite rodovine zavisi od tvojega poštenja. In vendar hočem to tajnost sporočiti po tebi —! Ali nisem nepremišljena, ali se nisem prenačljila, da se tako na milost in nemilost izročam tujcu —? Kaj si boš mislil o meni —? Kako sodiš o meni?«

Rdečica ji je žalila lice in globok pogled se je pogreznil v Eskiine oči, — pogled, ki je vse povedal.

Kako bi naj bil Eška odgovoril?

Takole —?

»Sodim, da si najdražestnejša si-rena, ki je kedaj zvalila mornarje v vrtince morskega brezdna —!«

Pa ni rekel tako. Le suho je de-jal:

»Nikoli se nisem bal nobenega moškega, nikoli nisem varal nobene ženske. In tudi sedaj ne bom!«

Nekoliko razočarana je bila nad njegovim hladnim odgovorom. Pričakovala je vse kaj drugega —.

Toda njeno za lepoto tako dovzetno oko je z dopadenjem počivalo na ponosni postavi, na resnobnem licu mladega moža, ko je izgovoril svoje hladne besede.

Primaknila se je bliže in rekla z rahlim glasom:

»Me ženske smo v nekem oziru vedno zapuščene in brez pomoči, najsi bodi naš položaj ta ali oni, in ah, kako lahko nas kdo prevari, in kako vzdihamo in vičemo roke, če smo prevarane. — Toda tebe poznam —! Na prvi pogled berem značaje. — Ali se spominjaš na oni dan, ko sem te poklicala k nosilnici —?«

Zopet ji je rdečica šinila v lice, zopet ga je zadel sladkogoreč pogled iz njenih nevarnih oči.

Eski se je zavrtelo v glavi in srce mu je bilo v neznani razburjenosti —.

»Ne bo se lahko zgodilo, da bi pozabil —!« je rekel s ponosno ponižnostjo. »Cast je bila zame, ki ne to-leti tako lahko katerega iz mojega stanu in položaja —!«

Ljubeznivo se mu je smehljala.

»Iskala sem te«, mu je polglasno govorila, »pa nisem te našla nikjer. Potrebovala sem nekoga, ki bi mu

mogla zaupati. Nimam svetovalca, nimam zaščitnika, nimam prijatelja. — Kaj se je zgodilo z njim? Tako sem popraševala. Kdo drug mi bo izpolnil prošnjo in čuval tajnost? — In tedaj mi je povedala Mirina, da prideš no-coj.«

Zdelo se je, kot da bi imela še več povedati. Pričakovaje, naravnost proseče je zrla v Britanca, pa Eška je bil mlad, odkritosrčen, priprost in nepokvarjen. Zato je molčal in čakal, da ona nadaljuje.

Valeriji je nekoliko upadel pogum, Mirneč je nadaljevala:

»Zavitek, ki ti ga bom dala, moraš ti sam osebno izročiti Lelčiju v roke. Nobeno drugo živo bitje ga ne sme videti. Nihče ne sme vedeti, da si ga prejel od mene, nihče tudi ne sme vedeti, da si bil nocoj pri meni. Če treba, moraš tajnost braniti tudi s svojim življenjem! Ali se smem zane-sti na tebe?«

Čutil je, da se ne more več zane-sti na samega sebe —.

Rdeča svetloba, dišave, razkošna sobica, Valerijina zapeljiva lepota — ljubka in ljubezniva, — vse to je di-vje delovalo na njegove čute in na njegov razum. In skoraj ni mogel ver-

Antiseptično, čistoče, osvežujoče, oživiljujoče in krepkajoče deluje lekarnarja Fellerja prijetno dišeči «Elsafluid», mnogo močnejši in boljši kakor francosko žganje za drgnjenje rok, nog, hrbta in celega telesa. kakor tudi kot kosmetikum za negovanje kože, las in ust, skoz 25 let priljubljen. 3 dvojne steklenice ali 1 specialno steklenico z zamotom in poštnino za 48 kron, pošilja: Eugen V. Feller, Stubica donja, Elsa-trg 329, Hrovaško. 626 de

Srbohrvaščina.

Priporoča se akademično izobražen, večleten učitelj srbohrvaščine kot učitelj, korespondent (z najstrožjo diskrecijo) ter prevajalec iz srbohrvaščine in v srbohrvaščino. Dela doma ter gre tudi v okolico. Naslov in podrobnosti se izve iz prijaznosti pri Br. Rotter, Cirilova tiskarna, Maribor.

Lepo posestvo se proda pod jako ugodnimi pogoji. posestvo je eno uro od Maribora. Naslov v upravnistvu lista. 672

Za cerkev krasna svetilnica za večno luč se poceni proda pri Karolu Tratnik, specializirani izdelovalci cerkvenega orodja v Mariboru, Orožnova ulica 3. 673

UGODNOSTI:

Žičnate žimnice (Drahteinsatz) K 365, 3 delna afrik-žimnica K 940, 1 komad konjske plahte, impregnirane 120 do 160 cm dolge in 200 cm široke K 500 do K 600, čaj-hlače K 120 do K 260, obleke za dečke 3 do 9 let K 240 do K 340, obleke za dekleta iz barhenta za 3 do 14 let stare od K 54 do L 220, srajce, spodnje hlače, predpasnike in manufakturno blago vsake vrste pri

ALOJZIJ GNIŠEK,
Maribor, Glavni trg.

Klobuke

zimsko perilo 10-10 605
čevlje, dokolenice (gamaše)
dežnike dežne plašče
copate, nogavice, torbice za trg
potovalne košare in razno galanterijsko blago kupite
najbolje in po zmerni ceni pri trdki
Jakov Lah, Maribor, Glavni trg 2.

Naj-eneje

kupiš

Najbolje

v Cirilovi tiskarni v Mariboru

papir kančlijski, fini in konceptni, pisemski, svilen (židani) prešani (krep), mapice, kasete, ovojni papir, vse najrazličnejše pisarniške potrebščine kakor: črnilo, peresa, svinčnike, radirke, ravnila. — Molitvenike, rožne vence, svetinje, trgovske knjige, šolske potrebščine in krasne razglednice.

Solidno

Točno

LIVARNA

ZA
ZVONOVE IN KOVINE
POPREJ DENZELA SINOVI

MARIBOR : KOPALIŠKA ULICA 9
je zopet v obratu!

CERKVENE ZVONOVE
izdeluje surove litve v vseh kovinah in zlitvinah (bron, medenina, aluminij itd.)

UMETNA LIVARNA
RELIEFI, CERKVENI SVETILNIKI

Vsa oprema za žgalnice, kletarstva, pivovarna, opreme za plin in vodovod, opreme za cevi, pipe za pivo, uteži iz medenine lastnega izdelka. Popravljalnica za brizgalne itd.

31+

Inž. I. & H. Buhl.

156

Dr. M. Podlesnik

bivši mnogoletni okrožni zdravnik ordinira od 1. decembra naprej vsaki dan od pol 2. ure do 3. ure, ob nedeljah in praznikih od 9. do 11. ure v Aškerčevi, prej Carnerjevi ulici 9, I. nadstropje, Maribor. 2-2 670

Kolarskega in sedlarskega učenca

pošte-nih starišev sprejem. Sicer pa plačam na uro 3 K, v drugem učnem letu za uro 4 K, v tretjem učnem letu pa do 6 K. Stano-vanja bi ne mogel dati. Natančnejši pogoji po dogovoru. — Franjo Pergler, tovarna, Maribor, Mlinska ulica 44. 1-3 653

Razpis. Mestna občina Slov. Gradec razpisuje službo elektromonterja. Izkušeni reflektanti naj vložijo prošnje opremljene s pričevali in zahtevno plače do 25. decembra 1921. Dobri pevci in godbeniki imajo prednost. 2-3 657

Odvetnik

Dr. B. Schaubach

naznanja, da je otvoril svojo pisarno v Slovenski Bistrici (v Grilovi hiši). 3-3 659

Trgovina

5-10 634

s p

emajlirane, porcelanaste, steklene in kuhinske posode iz vlitnega železa o-o se priporoča cenj občinstvu o-o

ALBERT VICEL, Maribor Glavni trg 5.

PLOŠČE ZA POHIŠTVO!

Priporočam svojo bogato zalogo plošč iz belega in barvanega Carrara-marborja vsem trgovcem pohištva, mizarjem, elektrotehničnim podjetnikom in za spominske plošče. — Plošče oddajam tudi na debelo. 2 5 666

KAREL KOCIANČIČ in dediči
kamnosek, Maribor, Gregorčičeva ul.

Ocarinjenje!

Vse v to stroko spadajoče posle izvršuje točno in kulantno od trgovcev ustanovljena

„ORIENT“ d. d. v Mariboru, Meljska cesta št. 12. Telefon št. 90
in njena podružnica v Ljubljani, Sv. Petra cesta 27. 2-107 661 671

MEDIĆ, RAKOVČ & ZANKL

d. z o. z. Ljubljana.

Tovarna kemičnih in rudninskih barv ter lakov.

Centrala; Ljubljana. Brzjavi: Meraki, Ljubljana. Skladišče: Novi Sad. Telefon 64.

Gospodsk. ul. **PODRUŽNICA MARIBOR.** Solska ulica.

Emajlni laki. Pravi firnež. Barve za pode

Priznana najboljša in zanesljiva kakovost: barve za oblike, vse vrste barv, suhe in oljate, mavec (gips), masec (Federweiss), strojno olje, karbolinej, steklarski in mizarjski klej, pleskarski, slikarski in mizarjski čopiči, kakor tudi drugi v to stroko spadajoči predmeti.

„**MERAKL**“ Lak za pode. — Emajlni lak. Linoleum lak za pode. — Brunoline.

13-558

Ceniki se začasno ne razpošiljajo.

Korespondenta (injo)

spreten stenograf in strojepisec v slovenščini in nemščini, event. tudi v srbohrvaščini sprejme industrijsko podjetje v Mariboru za nastop s 1. ali 15. januarjem Lastnoročno pisane natančne ponudbe z označbo dosedanjega službovanja in referenc, kakor tudi z zahtevano plačo je nasloviti pod «Korespondent» na anončno pisarno Rud. Gaisser, Maribor. 2-3 668

KUPIM takoj

vsako množino hrastovih in bukovih drv.

Drva morajo biti vsaj napol suha. — Plačam najvišjo ceno. — Cenjene ponudbe na upravo «Straže» pod šifro «Co et G. 150». 1-5 674

Naznanilo. Last mi je naznaniti cenj občinstvu, da sem svojo gostilno «pri Angelju» v Vojašniški ulici št. 10 v Mariboru nanovo preuredila ter napeljala električno razsvetljavo. — Nujila bom cenj občinstvu prvovrstna domača vina, izbrani sadj-vec ter vedno mrzla in topla jedila ob vsakem dnevnem času. Abonente na obilno in dobro opoldansko in večerno hrano sprejema po skrajno znižani ceni 12 kron. Za obilen obisk se ugodno priporoča.

6-67 602

Amalija Witzler, gostilničarka.

Dražbeni oklic.

Dne 5. decembra 1921 ob 9. uri dopoldne in 2. uri popoldne vrši se vsled sklepa okrajnega sodišča v Mariboru z dne 26. novembra 1921 A V 588/21-2 v Mariboru, Vetrinjska ulica 30, javna dražba v zapuščino Alberta grofa Cappy spadajočih premičnin: Pohištva, podob, knjig i. t. d.

Izključna cena je cenilna vrednost. Najvišji ponudek se plača takoj v roki podpisane sodnega poverjenika, dražbene stvari mora zdražitelj takoj prevzeti in odstraniti.

Maribor, dne 1. decembra 1921.

Mihael Kurber, notar kot sodni poverjenik.

Zadružna gospodarska banka d.d.

Podružnica v Mariboru.

Začasno: Koroška cesta 1/I. — Telefon 311. — Brzjavi: Gospobanka.

Centrala: Ljubljana. Podružnice: Djakovo, Sarajevo, Sombor, Split, Šibenik. Ekspozitura: Bled.

Interesna skupnost z Sveopčo Znanstveno banko d. d. v Zagrebu in njeno podružnico v Karlovcu in Gospodarsko banko d. d. v Novem Sadu.

Kapital in rezerve skupno z afilijacijami čez K 50.000.000.—.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, kupuje in prodaja tuje valute in devize, sprejema vloge v tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji.

Pooblaščen prodajalec srečk državne razredne loterije.

581